

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2021/69

Karar Sayısı : 2022/50

Karar Tarihi : 21/4/2022

R.G. Tarih - Sayı : Tebliğ Edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 32. Hukuk Dairesi

İTİRAZIN KONUSU: 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra İflas Kanunu'nun 18/2/1965 tarihli ve 538 sayılı Kanun'un 63. maddesiyle değiştirilen 134. maddesine 21/2/2007 ve 5582 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle eklenen üçüncü fıkranın (aynı maddeye 24/11/2021 tarihli ve 7343 sayılı Kanun'un 27. maddesiyle eklenen üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralar nedeniyle altıncı fıkra olarak teselsül ettirilmiştir) Anayasa'nın 2., 10. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Konut finansmanından kaynaklanan alacağın tahsili amacıyla gerçekleştirilen ihalenin feshi talebiyle açılan davanın reddi kararına karşı istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine yapılan incelemede itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un 134. maddesinin itiraz konusu üçüncü fıkrası (aynı maddeye 24/11/2021 tarihli ve 7343 sayılı Kanun'un 27. maddesiyle eklenen üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralar nedeniyle altıncı fıkra olarak teselsül ettirilmiştir) şöyledir:

“(Ek fıkra: 21/2/2007-5582/4 md.) 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanından kaynaklanan alacaklar ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığının rehinle temin edilmiş alacaklarının takibinde, ikinci fıkrada yer alan oran yüzde yirmi olarak uygulanır.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI ve İrfan FİDAN'ın katılımlarıyla 14/7/2021 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle uygulanacak kural ve sınırlama sorunları görüşülmüştür.

2. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptalleri için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

3. Başvuran Mahkeme 2004 sayılı Kanun'un 134. maddesinin üçüncü fıkrasının iptalini talep etmiştir. İtiraz konusu kural 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanından kaynaklanan alacaklar ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığının rehinle temin edilmiş alacaklarının takibinde, anılan maddenin ikinci fıkrasında yer alan oranın yüzde yirmi olarak uygulanmasını öngörmektedir.

4. Bakılmakta olan davanın konusu konut finansmanından kaynaklanan alacağın tahsili amacıyla başlatılan takip sırasında gerçekleştirilen ihalenin feshi talebidir. Bu itibarla itiraz konusu kuralda yer alan “...ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığının rehinle temin edilmiş alacaklarının...” ibaresinin bakılmakta olan davada uygulanma imkânı bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu ibareye ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

5. Öte yandan kuralın kalan kısmında yer alan “...takibinde, ikinci fıkrada yer alan oran yüzde yirmi olarak uygulanır.” ibaresi bakılmakta olan davanın konusu olan konut finansmanından kaynaklanan alacakların yanı sıra bakılmakta olan davada uygulanma imkânı bulunmayan Toplu Konut İdaresi Başkanlığının rehinle temin edilmiş alacaklar bakımından da geçerli ortak kural niteliğindedir. Bu itibarla kuralın kalan kısmına ilişkin esas incelemenin “2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanından kaynaklanan alacaklar...” ibaresi ile sınırlı olarak yapılması gerekir.

6. Açıklanan nedenlerle 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 18/2/1965 tarihli ve 538 sayılı Kanun'un 63. maddesiyle değiştirilen 134. maddesine 21/2/2007 tarihli ve 5582 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle eklenen;

A. Üçüncü fıkrada (aynı maddeye 24/11/2021 tarihli ve 7343 sayılı Kanun'un 27. maddesiyle eklenen üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralar nedeniyle altıncı fıkra olarak teselsül ettirilmiştir) yer alan “...ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığının rehinle temin edilmiş alacaklarının...” ibaresinin itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından bu ibareye ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE,

B. Üçüncü fıkranın (aynı maddeye 24/11/2021 tarihli ve 7343 sayılı Kanun'un 27. maddesiyle eklenen üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralar nedeniyle altıncı fıkra olarak teselsül ettirilmiştir) kalan kısmının esasının incelenmesine, esasa ilişkin incelemenin kalan kısmında yer alan “2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanından kaynaklanan alacaklar...” ibaresi ile sınırlı olarak yapılmasına,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

7. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Ömer DURSUN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükmü, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

8. Somut normun denetiminde uygulanacak kuralın hâlihazırda yürürlükte bulunması veya yürürlükten kalkmış olması arasında esas olarak bir fark bulunmayıp itiraz başvurusunda bulunan mahkemece bakılmakta olan davada uygulanma imkânının olması yeterlidir. Nitekim Anayasa Mahkemesi daha önceki kararlarında da itiraz yoluna başvuran mahkemede uygulanacak kural olma niteliğini sürdüren mülga hükümlerin esasının incelenmesi gerektiğine karar vermiştir (AYM, E.2020/14, K.2020/58, 15/10/2020; E.2018/14, K.2018/112, 20/12/2018; E.2018/107, K.2018/114, 20/12/2018).

Esas Sayısı : 2021/69
Karar Sayısı : 2022/50

9. Bununla birlikte yapılan yasal değişiklikler sonucunda iptali istenilen kuralın görülmekte olan davada uygulanamayacak hale gelmesi durumunda Anayasa Mahkemesi işin esası hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermektedir (AYM, E.2021/51, K.2021/80, 04/11/2021;E.2006/26, K.2008/60, 21/02/2008;E.2005/41, K.2005/109, 28/12/2005;E.2004/48, K.2008/49, 31/01/2008).

10. 24/11/2021 tarihli ve 7343 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 27. maddesi ile 2004 sayılı Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 134. maddesinde değişiklikler yapılmıştır. İtiraz konusu kuralın atıf yaptığı fıkrada ihale bedelinin yüzde onu olarak belirlenen sabit ceza oranı, "*ihale bedelinin yüzde onuna kadar*" hükmü ihdas edilerek, dava sonucunda ihale bedelinin en fazla yüzde onu olarak belirlenebilecek bir ceza oranı olarak değiştirilmiştir. Değişiklik sonrasında 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanından kaynaklanan alacaklar için ihalenin feshi talebinin reddedilmesi durumunda ihalenin feshini talep edenin mahkm edileceği yüzde yirmi oranındaki sabit ceza, "*yüzde yirmiye kadar*" olarak uygulanacaktır. Farklı bir deyişle hâkime ceza oranını belirlemede bir takdir yetkisi verilmiştir. 7343 sayılı Kanun'un 33. maddesiyle 2004 sayılı Kanun'a eklenen geçici 18. maddenin sekizinci fıkrası gereğince ihale bedelinin yüzde onuna kadar para cezasına mahkmiyete ilişkin hüküm görülmekte olan ihalenin feshi talepleri hakkında da uygulanacağından, kuralın değişiklik sonrasındaki halinin görülmekte olan davalarda da uygulanacağı ve itiraz konusu kuralın davada uygulanma imkânının ortadan kalktığı açıktır.

11. Açıklanan nedenle konusu kalmayan itiraz başvurusu hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

IV. HÜKÜM

9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 18/2/1965 tarihli ve 538 sayılı Kanun'un 63. maddesiyle değiştirilen 134. maddesine 21/2/2007 tarihli ve 5582 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle eklenen üçüncü fıkrada (24/11/2021 tarihli ve 7343 sayılı Kanun'un 27. maddesiyle aynı maddeye eklenen üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralar nedeniyle altıncı fıkraya olarak teselsül ettirilmiştir) yer alan "*2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanından kaynaklanan alacaklar...*" ibaresine ilişkin itiraz başvurusu hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA 21/4/2022 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

ye
Engin YILDIRIM

ye
Hicabi DURSUN

ye
Muammer TOPAL

Esas Sayısı : 2021/69
Karar Sayısı : 2022/50

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR